

Iskaja vsak četrtek in velja
e poštino vred ali v Mari-
boru s pošiljanjem na dom
za celo leto 32 Din, pol leta
18 Din, četrta leta 8 Din. Izven
Jugoslavije 64 Din. Naročnina
se pošlje na upravništvo
Slov. Gospodarja v Mari-
boru, Koroška cesta št. 5. —
List se dopušča do odpo-
vedi. Naročnina se plačuje
naprej. Tel. interurban 113.

Uredništvo je v Mariboru,
Koroška cesta št. 5. Rokopisi
se ne vračajo. Upravništvo
sprejema naročnine, inserate
in reklamacije.
Cene inseratov po dogovoru.
Za večkratne oglase primeren
popust. Nezaprte reklamacije
so poštne proste. Čekovni
račun poštne urada Ljub-
ljana 10.603. Telefon inter-
urban 113.

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

27. številka.

Maribor, dne 7. julija 1927.

61. letnik.

Kandidatna lista SLS za volitve v narodno skupščino 11. septembra 1927.

VOLILNO OKROŽJE MARIBOR—CELJE.

Nosilec kandidatne liste:

Dr. Anton Korošec, minister n. r., narodni poslanec.

Sreski kandidati in njih namestniki:

Okraja Brežice in Laško: Kandidat dr. Andrej Go-
sar, narodni poslanec, Ljubljana. Namestnik: Josip Tra-
tnik, župnik in oblastni poslanec, Rajhenburg.

Okraj Celje:

Kandidat: dr. Jakob Hodžar, narodni poslanec, Celje;
Namestnik: Alojz Kronovšek, posestnik in lesni trgo-
vec, Braslovče.

Okraja Dolnja Lendava in Murska Sobota:

Kandidat: Jožef Klekl, vpokojeni župnik in narodni po-
slanec, Črenšovci. Namestnik: Ivan Jerič, urednik »No-
vin«, Murska Sobota.

Okraja Konjice in Ljutomer:

Kandidat: dr. Josip Hohnjec, profesor in narodni posla-
nec, Maribor. Namestnik: Jakob Rajh, posestnik in obl.
poslanec, Ljutomer.

Okraj Maribor desni breg:

Kandidat: Štefan Falež, posestnik in narodni poslanec,
Orehova vas. Namestnik: Janko Mlakar, železničar, Stu-
denci pri Mariboru.

Okraj Maribor levi breg:

Kandidat: Franjo Zebot, narodni poslanec, Maribor. Na-
mestnik: Ljudevit Poljanec, župan in oblastni posla-
nec, Coetinci pri Sv. Antonu v Slov. gor.

Okraja Gornji Grad in Slovenj Gradec:

Kandidat: Vlado Pušenjak, narodni poslanec, Maribor.
Namestnik: Martin Steblovnik, župan, Šmartno n. P.

Okraja Ormož in Prevalje:

Kandidat: Andrej Bedjanič, župan in narodni poslanec,
Obrež pri Središču. Namestnik: Mirko Mikeln, hišnik,
Prevalje.

Okraj Ptuj:

Kandidat: Ivan Vesenjak, profesor in narodni posla-
nec, Maribor. Namestnik: Ivan Zupanič, kmet, Slove-
nja vas.

Okraj Šmarje:

Kandidat: Jakob Vrečko, posestnik, Boletina pri Po-
nikvi. Namestnik: dr. Anton Ogrizek, odvetnik, Celje.

To so naši kandidati za volitve v narodno skupščino
v volilnem okrožju Maribor—Celje, kateremu pripada po-
leg Stajerske tudi Prekmurje in Koroška, kolikor nje je v
naši državi.

Kandidat je latinska beseda, ki izhaja od prislova
candidus = bel. Pri starih Rimljanih so tisti možje, ki so
se potegovali za kakšno visoko uradniško mesto, nosili
blesteče-belo togo (dolgo obleko). Zato so se imenovali
candidati = belooblečenci. S svojo blesteče-belo obleko so
vzbujali pozornost na sebe ter z blestečo prijaznostjo in z
zgovornim hvalisanjem svojih sposobnosti so skušali pri-
dobiti za sebe naklonjenost in glasove ljudstva.

Dandanašnji ne nastopajo več kandidati v beli togi.
Drugačnja je danes moda. Drugo pa je vse ostalo: i bleste-
ča prijaznost i hvalisanje lastnih sposobnosti in zaslug.
Tako je bilo v starem Rimu, tako je sedaj in tako bo menda
tudi ostalo. V Ameriki se nastop kandidatov spremlja s
takšno reklamo, s takšnim hvalisanjem in s takšnimi pri-
poročilnimi sredstvi, da se evropska agitacijska sredstva
s tem niti primerjati ne morejo.

Glavno je pri vsakem kandidatu ne to, kar se povel-
juje kot njegove sposobnosti in njegovi uspehi, marveč je
poglavito vprašanje, kateri stranki pripada. V kojega
imenu prihajaš? — tako je treba vprašati vsakega kandi-
data. Prihajaš v imenu samostojno demokratske stranke?
Samostojno kmetijske stranke? Radičeve stranke? Social-
nodemokratske ali socialistične stranke? Ali prihajaš v
imenu Slovenske ljudske stranke?

Stranka je nositeljica programa, kandidati in poslanci
so samo vršilci strankinih načel. Mogoče je, da je kak kan-

didat kot oseba dober, da je poštenjak ter da ima lepe
lastnosti in sposobnosti. Pripada pa stranki, ki po svojem
programu ni krščanska, marveč mlačna in brezbrizna, ka-
kor da bi bilo krščanstvo nekaj, za kar bi se smelo in mo-
ralo samo toliko brigati, kakor za lanskega snega. Morda pri-
pada kakšni liberalni, protikrščanski stranki. Morda pri-
pada stranki krutega in brezobzirnega kapitalizma, ki je v
službi bogatašev ter izkorišča in izmogočava delovno ljud-
stvo. Morda pripada kakšni zmedeni socialistični ali ko-
munistični stranki, ki zanika in hoče porušiti sedanjí gos-
podarski red, kateri temelji na načelu osebne in zasebne
lastnine, drugega gospodarskega in društvenega reda pa
ustvariti ne more.

To so vprašanja odločilne važnosti. Ta vprašanja je
treba postaviti, ko se vam bodo približevali kandidati ter
se priporočali za vaše glasove. Presojati jih je treba ne po
njihovih besedah in obljubah, marveč po njihovi strankar-
ski pripadnosti. Slabo drevo ne more obroditi dobrega sa-
du. Vsaka slaba stranka je v resnici slabo drevo. Sadovi,
ki jih taka stranka rodi in prinaša ljudstvu, so slabi in
škodonosni. Sadovi, ki jih je pretirani centralizem prine-
sel slovenskemu ljudstvu in vsem stanovom in slojem brez
izjeme, so slabi in prava nesreča za ljudstvo. Na teh sado-
vih smo spoznali ter poznamo stranke, ki so to državno in
vladavinsko obliko našemu narodu naložile, in te so samo-
stojno demokratska stranka, samostojni kmetijci (zdaj slo-
venski Radičevci imenovani) in vneti pristaši centralistič-
ne ideje: gospodje socialisti ali socialni demokratje.

Kandidate, ki prihajajo v imenu ene izmed teh strank,
odklonite, ker niso vredni vašega zaupanja! Ne dajte se
prevariti od nove, solidno izgledajoče firme, pod katero se
vam bodo ponujali! Nova firma, pa stari skrahirani poli-
tični trgovci. Obrnite jim hrbet!

Med Rimljani je imel za časa rimskih cesarjev največ
izgleda za zmago cesarjev kandidat. Kandidati SLS prihaja-
jo k vam v imenu slovenskega ljudstva in njegove stran-
ke. V tem je njihovo največje priporočilo in v tem je tudi
največje jamstvo za njihovo zmago. Kandidati, postavljeni
od zaupnikov celokupnega slovenskega ljudstva, kandida-
ti, ki izpovedajo naš slovenski in krščanski program, kan-
didati, ki gredo v boj pod zastavo SLS, bodo 11. septembra
izvojevali veliko zmago.

Govor dr. Korošca na zboru zaupnikov SLS v Ljubljani 3. julija.

Slovenska ljudska stranka ima sicer svoje volilce samo
na slovenskem ozemlju, a njeni pogledi gredo preko

mej slovenske zemlje, njena skrb in briga je posvečena
celi naši državi. To je pač popolnoma naravno, kajti mi poj-

mujejo državo vedno kot živ organizem, katerega člani
moramo skupno in vzajemno doživljati vso srečo in nesre-

Januš Golec:

Plava kri.

(Zagorska.)

Celo v današnje povojne čase segata ponos ter poseb-
ne vrste samozavest plemstva.

Naš že od nekdaj tlačeni slovenski narod poseda bore
malo plemenite krvi in navadnim smrtnikom so znani le
teharski plemiči, kojih potomci so se ohranili med kmets-
kim ljudstvom do danes.

Bratski nam Zagorci so glede številnosti plemstva Slo-
vencem daleč, daleč naprej. Po hrvaškem Zagorju dobiš
cele vasi, katerih prebivalstvo, dasi ubožno, je plemenite-
ga rodu in se tudi sklicuje pri vsakem nastopu v javnosti
na plemenitost. Zagorci trdijo, da je plemenita kri po
žilah priprosti kmetičev ter bajtarjev zelo starega izvora.
Kilometre dolga zgodovina — ne pravljice — se drže pred-
nikov teh hrvaških plemičev.

Nimam namena, da bi razkladal zgodovino Zagorcev-
plemičev, ki bi se bili lahko že davno preživeli, dotakniti
se hočem plemenitstva enega sela, kateremu pravijo Pu-
še. Puše so prav neznatna zagorska vasica, pač pa so va-
ščani vsi plemiči. Prebivalci so obrtniki, mizarji, kolarji,
sedlarji ter kovači, ki so ponosni še danes, ker se ločijo po
plemeniti krvi od svojih sosedov. Plemenitniki so: Ceriči,
Gvozdiči, Kidriči itd. Kakor rečeno, po žepu in sploh po
imetju so Pušani navadne zagorske siromašine, vendar
priča njihov nastop, da so jim vcepili že davni predniki
samozavest na obtok plemenitaške krvi.

Pripovedujejo, da jih je poplemenitila grofica Taborska
iz gradu Naš Tabor pred Deseničem. Grofje Taborski
so že bili obubožali v onih srednjeveških časih popolnoma.
Neke noči se je sanjalo mladi grofici o ogromnem zlatem
zakladu, ki je skrit v kleti v vasi Puše, kjer so bile grajske
žitnice. Grofica je verjela sanjam in se odpravila z nezna-
tnim spremstvom, da dvigne zaklad, katerega so jej raz-
odele sanje. Proti večeru se je spustila v globoko graščin-
sko klet v Pušah. Pokazala je spremeljevalcem v kot, kjer
je bila oknu podobna izdolbina v debelem zidu. Krog te
izdolbine je bil debel hrastov okvir in tega so skušali od-
straniti. Hrast je bil vsled starosti trd kot jeklo in ni po-
pustil. Grofica sama je vzela kladivo, udarila po deščici na
okvirju, odskočila je in Taborsko so pozdravili globoko iz
dolbine predali, ki so bili polni čistega — suhega zlata!
Zlatnike so pobrali, jih usuli v dolge usnjate vreče in haj-
di z zakladom na Naš Tabor.

Na povratku so napadli spremeljevalci grofico, jej ho-
teli ugrabiti zlato ter zbežati z njim bogzna kam. Grofica

Taborska se je branila, klicala na pomoč in res so jej oteli
življenje ter zaklad udani Pušani. V zahvalo niso prejeli
deleža na suhem zlatu, ampak prejeli so plemstvo — za-
klad, ki ni skopnel do danes.

Tako pripovedujejo plemeniti Ceriči, Kidriči itd. o
početku svojega plemstva. Videti je še danes ostanke ome-
njene kleti, izdolbino, krog nje hrastov okvir, ki se da od-
preti in so uprav globoki predalčki, ki so se morda res
uporabljali za skrivališča denarja.

Moram še tudi omeniti, da so Pušani že na zunaj lepe
postave, ponosnega hoda in se nekako od daleč razlikujejo
po svojem obnašanju od drugih Zagorcev. Ali so istinito
potomci plemenitašev, ne vem, podpisovali so se pa vsik-
dar n. pr.: Josip Ceraj pl. (plemeniti) Cerič itd.

Leta 1888 je obilno rodila stara trta. Nabrali so tistega
leta na obsoletski stajerski strani zelo veliko in kakovost-
no je bil to vinski letnik, kakor jih pomnijo najstarejši vi-
nogradniki le malo.

Baš tega leta je delal v šteri Zagorec Ceraj pl. Cerič
mizarska dela pri moji že davno blagopokojni stari materi.

Ko je bil gotov, sta šla z babico v gorico na likof.
Mimo hrma, v katerem sta pila, je prišel tedajni brežiški
glavar von Fichtenau. Ker je bil prijazen gospod, so ga
povabili stara mati na kupico vina. Predstavil se mu je
Ceraj in seve povdaril še prav glasno, da je: Josip Ceraj
pl. Cerič. Toliko je razumel Nemec hrvaščine, da je znal,
da pomeni plemeniti isto kakor njegov — »von«. Stari mi-
zar in glavar sta si kmalu zaupala, da sta oba plemenitaša.
Kratka izmenjava o slavni zgodovini prednikov je bila tem
lažja, ker je govoril Hrvat nemški prav dobro.

Domače klobase, izborna vino in po žilah plemenito
kri, kdo bi zameril Nemcu in Zagorcu, da sta zašla pri na-
vadnem mizarskem likofu v objem ter pobratimstvo.

Stara mati so mi večkrat pravili, kako je kazal glavar
pri bratovščini na mizarjeve nabrekle žile in mu zabičal-
val: »Josipe, glej, že na zunaj na koži se pozna, da se pre-
taka po Tvojih žilah ne rdeča kmetska, ampak plava —
plemenitaška kri!«

Dedeca sta si začela ogledovati ter otipavati roke in
doznala, da so njune žile enake, drugačne od drugih na-
vadnih zemljanov in hranijo uprav — plavo kri!

Še par kozarcev — von Fichtenau in pl. Cerič sta bila
eno in govorila le o lastnostih ter prednostih plave krvi.
Ko sta se ločila, sta si obljubila prijateljstvo do groba.

Ugotovitev plave krvi je mizarja tako prevzela, da jo
je razsejal po celih Pušah in kdo bi ne bil verjel tega, kar

je bilo iz ust nemškega plemenitnika — von Fichtenau.
Ko so bili Pušani uverjeni, da se razlikujejo že na zunaj
vidno od druge seljačine, so postali še bolj ponosni in se
sklicavali ob vsaki priliki na svojo — plavo kri!

Radi ponosa na plavo kri je prišlo med Pušani in dru-
gimi navadnimi Zagorci večkrat do preprirov in odpiranja
žil, a enkrat zasejano seme ponosa ni usahnilo ne pod se-
ljaško batino in ne pod ostrino noža in gotovo se ponašajo
Pušani še danes s plavostjo krvi, katero je ugotovil l. 1888
Nemec — von Fichtenau. — — —

V medvojnih letih 1917 in 1918 je bila Avstrija glede
prehrane že čisto izčrpana. V Zagorju, ki je spadalo takrat
pod Madžarsko, je bilo tudi v zgoraj omenjenih letih še
vsega dovolj. Meja med Stajersko in Hrvaško ob Sotli je
bila strogo zaprta; stražili so jo madžarski honvedji (do-
mobranci). Vkljub najstrožji straži se je razvilo tihotapst-
vo z vsem mogočim blagom in švercarija ni poznala mej.
Tihotapilo je vse ob Sotli, kar ni bilo na fronti in ta ne-
varni posel so podpirala štajerska obmejna glavarstva in
žandarmerija.

Nekaj časa se je obnesla pri tihotapljenju ta le zvija-
ča: štajerski narednik je sedel v polni uniformi na seneni
voz ter se odpeljal v Zagorje. Vrnil se je s polnim vozom
zaklanih in seve skrbno pokritih svinj, madžarski obmejni
stražarji so mu celo salutirali po vojaških predpisih. Hon-
vedji so bili uverjeni, da prevažajo naredniki strelivo in ra-
di tega so se gibal ti transporti par mesecev popolnoma
nemoteno. Da so naredniki dobro zaslužili in še več zapili,
je umevno.

S fronte se je vrnil domov na daljši dopust Fluksov
Matevž. Bil je pred vojno nebodigatreba, a pri vojaki se
je potegnil do narednika s svitlo sabljo. Da je bil junak
nad junaki, to so oznanjale medalje od zlate do Karlovega
križa. Kar zvončkal mu je raz prs, ko je stopal in gledal
prezirljivo po drugih, ki niso vohali smodnika. Ta Fluksov
Matevž je imel vse predpogoje za šverc in se je tudi lotil
tega posla. Mu je baje parkrat uspelo, da je nekaj zaslužil
in si vihal dolge mustaše še bolj bahavo nego poprej, ko
je bil samo feldwebel z medaljami — a s praznimi žepi.

V švercarski obrti je zablodil Fluks celo v zagorske
Puše. Nakupil je svinje in jih pripravil za prevoz na iz-
stradano štajersko stran. Ker je plačal blago dobro, so ga
povabili plemeniti Kidriči pred odhodom na večerjo. Po
jedi so seve pili, krožili so v pogovoru vojni doživljaji, in
ker se Kidriči niso mogli pobahati s čim drugim, so se pa
s Cerajevo povestjo o plavi krvi. Fluksu ni bila lahkovernost
mačeha, baharije s plavo krvjo le ni verjel in vpra-